

Akadémiai Értesítő

A Magyar Tudományos Akadémia Hivatalos Lapja

Kiadja:

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
TITKÁRSÁGA

BUDAPEST, 2005. ÁPRILIS 15.

Személyi rész	Kitüntetések	nemzeti ünnepünk, március 15-e alkalmából	42
---------------	--------------	---	----

Jogszabály	2005. évi VI. törvény.	a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény módosításáról.	43
------------	------------------------	---	----

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének állásfoglalásai a 2004. december 21-én és 2005. február 22-én megtartott üléseiről			44
--	--	--	----

Közlemények	Tájékoztató	az Ifjúsági Nemzetközi Konferencia Díjat elnyert pályázatokról . .	46
	Tájékoztató	a Magyar Tudományos Akadémia Doktora cím odaítéléséről . . .	46
	Pályázati felhívások	tudományos igazgatóhelyettesi, általános igazgatóhelyettesi mun- kakörök betöltésére, továbbá MOL Tudományos Díjra és Szádeczky-Kardoss Elemér-díjra	47
	Fogadóórák	a Magyar Tudományos Akadémia elnökénél és főtítkáránál	49

SZEMÉLYI RÉSZ

A Magyar Köztársaság elnöke – a miniszterelnök előterjesztésére – nemzeti ünnepünk, március 15-e alkalmából

a SZÉCHENYI-DÍJAT

adományozta

a heterogén katalízis sztereokémiájának kutatásában elért, nemzetközileg elismert eredményeiért, iskolateremtő tevékenységéért, tudományos és oktatói életműve elismeréseként

dr. Bartók Mihály kémikusnak, az MTA rendes tagjának, a Szegedi Tudományegyetem egyetemi tanárának, az MTA-SZTE Organikus Katalízis Kutatócsoport vezetőjének, professor emeritusnak,

a sejtélettan területén nemzetközileg is kiemelkedő munkásságáért, a programozott sejthalál mechanizmusának feltárásáért, továbbá sikeres gyógyszer- és diagnosztikum fejlesztési tevékenységéért és a fehérjekutatásban elért eredményeiért

dr. Fésűs László biokémikusnak, orvosnak, sejtbiológusnak, az MTA rendes tagjának, a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Biokémiai és Molekuláris Biológiai Intézete igazgatójának,

az agy alapvető működésében, a memóriatárolásban és az érzelmvilág befolyásolásában fontos szerepet játszó ideghálózatok működési elveinek feltárásban tett alapvető felfedezéseiért és a szervezetben is előforduló marihuánához hasonló anyag érzékelő receptorainak felfedezéséért

dr. Freund Tamás neurobiológusnak, az MTA levelező tagjának, az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet igazgatójának, kutató professzornak,

a magyar regionális tudomány nemzetközi szintű elméleti fejlesztésében és gyakorlati alkalmazásában elért kimagasló eredményeiért, jelentős tudományos és publikációs tevékenységéért

dr. Horváth Gyulának, a közgazdaságtudomány doktorának, az MTA Regionális Kutatások Központja főigazgatójának,

több évtizedes kimagasló színvonalú oktatási és nagyjelentőségű ipari kutatófejlesztő tevékenységének, valamint a teljesítményelektronikai berendezések kaotikus viselkedésének úttörő jellegű kutatásában elért elméleti eredményei elismeréseként

dr. Nagy Istvánnak, az MTA rendes tagjának, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem tudományos tanácsadójának, professor emeritusnak,

több évtizedes kimagasló iskolateremtő, oktatói, a felsőoktatásban, orvostudományban kifejtett, valamint tudományos munkássága, az anyagcsere-betegségek és az érlelmeszesedés kutatása, a népbetegségek elleni küzdelemben elért eredményei, tudományos közéleti tevékenysége elismeréseként

dr. Romics László belgyógyász szakorvosnak, az MTA rendes tagjának, a Semmelweis Egyetem Kútvölgyi Klinikai Tömb főigazgatójának, egyetemi tanárnak,

a XX. század magyar történelmének kutatásáért és feldolgozásáért, gazdag publikációs és oktatói tevékenységéért

dr. Romsics Ignác történésznek, az MTA levelező tagjának, az ELTE Bölcsészettudományi Kar Új és Legújabbkori Magyar Történeti Tanszék egyetemi tanárának,

a népzene-kutatásban kissé háttérbe szorult hangszeres népzene és népi hangszerek arzenáljának feltérképezése, kutatása, gyűjtése, rendszerezése terén végzett hiteles, tudományos és alapvető tevékenységéért, amely nélkül nem jöhetett volna létre a táncház-mozgalom népi zenélési reneszánsza sem

dr. Sárosi Bálintnak, a zenetudomány doktorának, Erkel Ferenc-díjas népzene-kutatónak, címzetes egyetemi tanárnak, az MTA Zenetudományi Intézete nyugalmazott osztályvezetőjének,

nemzetközileg is erős tudományos iskolát hozott létre a statisztikus mechanika témakörében. Kiemelkedő eredményeket ért el a sztohasztikus folyamatok és a dinamikai rendszerek elméletében, valamint az ergodelméletben

dr. Szász Domokos matematikusnak, az MTA rendes tagjának, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Természettudományi Kar egyetemi tanárának, a Matematikai Intézet igazgatójának,

kimagasló XIX. századi társadalomtörténeti kutatásaiért és feldolgozásaiért

dr. Varga János levéltárosnak, az MTA rendes tagjának, a Magyar Országos Levéltár nyugalmazott főigazgatójának, címzetes egyetemi tanárnak,

a középkori irodalmi kultúra emlékeinek magas szintű tudományos feltárásáért, a német és latin nyelvű szöveggyűjtemény publikálásáért és tudományos elemzéséért

dr. Vízkelety Andrásnak, az MTA levelező tagjának, irodalomtörténésznek, filológusnak, címzetes egyetemi tanárnak;

a SZÉCHENYI-DÍJAT megosztva

adományozta

az adatbázisok elméletében elért, nemzetközileg is jelentős, iskolateremtő eredményeikért

dr. Demetrovics János matematikusnak, az MTA rendes tagjának, az MTA Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet Informatikai Főosztálya vezetőjének,

dr. Katona Gyula matematikusnak, az MTA rendes tagjának, az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet igazgatójának;

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND KÖZÉPKERESZTJE (polgári tagozata)

kitüntetést adományozta

nemzetközileg is nagyra becsült tudományos munkásságáért, életműve elismeréseként

dr. Hazai Györgynek, az MTA rendes tagjának, a nyelvtudomány doktorának, a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete kutató professzorának,

nemzetközileg is elismert tudományos kutatásaiért, oktatói és egyetemi vezetői tevékenységéért

dr. Kovács Lászlónak, az MTA rendes tagjának, a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Általános Orvostudományi Kar Élettani Intézete igazgatójának, egyetemi tanárnak,

több évtizedes, nemzetközileg is nagyra becsült tudományos, kutatói és oktatói munkássága, publikációs tevékenysége elismeréseként

dr. Tényi Pál állami díjas kémikusnak, az MTA rendes tagjának, az MTA Kémiai Kutatóközpont Izotóp- és Felületkémi Intézet kutató professzorának, címzetes egyetemi tanárnak;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND TISZTIKERESZTJE (polgári tagozata)

kitüntetést adományozta

kiemelkedő és példamutató munkássága elismeréseként

Domsa Károlynénak, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára főigazgató-helyettesének,

a szociálpszichológia honosításában, hazai művelésében, egyetemi oktatásában és alkalmazásában végzett több évtizedes, nemzetközileg is számon tartott tudományos, kutatói, oktatói és oktatásszervezői munkássága elismeréseként

dr. Hunyady Györgynek, az MTA levelező tagjának, az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Pszichológiai Intézet igazgatójának, a Társadalom- és Nevelépszichológiai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanárának,

a magyar regionális tudomány meghonosításában, az alap- és alkalmazott jellegű kutatások közötti kapcsolatok kidolgozásában, a regionális tudomány hazai művelésének és alkalmazásának széles körű hálózata kialakításában, Magyarország európai uniós csatlakozásának előkészítésében végzett tevékenysége elismeréseként

dr. Illés Ivánnak, a közgazdaságtudomány kandidátusának, az MTA Regionális Kutatások Központja tudományos tanácsadójának,

sikeres vezetői, kutatói, oktatói és kutatásszervezői, továbbá eredményes gazdaság- és társadalomszervező tevékenysége elismeréseként

dr. Koltay Jenőnek, a közgazdaságtudomány kandidátusának, az MTA Közgazdaságtudományi Intézet igazgatójának,

több évtizedes tudományos kutatói, tudományos szervezői és oktatói tevékenysége elismeréseként

dr. Nyíri János Kristófnak, az MTA rendes tagjának, az MTA Filozófiai Intézet igazgatójának,

műszaki tudományos munkássága, a magyar kőolaj- és földgáztermelés érdekében végzett magas műszaki színvonalú, gazdaságilag is eredményes innovációs és tervezési tevékenysége, továbbá a hazai CH iparban végzett eredményes munkássága elismeréseként

dr. Pápay Józsefnek, az MTA rendes tagjának, a MOL Rt. tanácsadójának, a Miskolci Egyetem egyetemi tanárának,

a növényvédelmi állattan területén több mint fél évszázadon át végzett, nemzetközileg is elismert, iskolateremtő oktató és kutatói munkásságáért

dr. Sáringer Gyulának, az MTA rendes tagjának, a Veszprémi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar Növényvédelmi Állattani Tanszék ny. egyetemi tanárának, professor emeritusnak,

több évtizedes nemzetközileg is elismert tudományos kutató és oktató munkájáért, a magyarországi értékkutatók magas szintre emeléséért

Váriné dr. Szilágyi Ibolya pszichológusnak, szociálpszichológusnak, a pszichológiai tudomány doktorának, az MTA Pszichológiai Intézete tudományos munkatársának;

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE (polgári tagozata)

kitüntetést adományozta

tudománytörténeti kutatásaiért, a fizika tudományos eredményeinek oktatása, ismertetése és népszerűsítése terén végzett több évtizedes munkássága elismeréseként

dr. Jéki László fizikusnak, a fizikai tudomány kandidátusának, az MTA KFKI Részecske- és Magfizikai Kutatóintézet tudományos főmunkatársának,

nemzetközi elismertségű tudományos szervező, tudományos kutató és oktató munkájáért, a hazai kisebbségi és nőkkel foglalkozó kutatásaiért

dr. Neményi Mária szociológusnak, szociálpszichológusnak, a szociológiai tudomány kandidátusának, az MTA Szociológiai Intézete tudományos főmunkatársának,

a Magyar Tudományos Akadémia érdekében végzett közel három évtizedes kiemelkedően eredményes munkássága elismeréseként

Takács Gabriellának, az MTA KFKI Részecske- és Magfizikai Kutató Intézet gazdasági igazgatóhelyettesének.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

JOGSZABÁLY

2005. évi VI. törvény a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény módosításáról

1. § A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 15. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az elnök jogállására az e törvényben nem szabályozott kérdésekben – az 1–4. §, a 8. §, a 15. § f) pontja, a 23–36. §, az 50–56. §, valamint a VII. és VIII. fejezetben foglaltak kivételével – a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

2. § A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 18. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A főtítkárra és a főtítkárhelyettesre az e törvényben nem szabályozott kérdésekben az 1–4. §, a 8. §, a 15. § f)

pontja, a 23–36. §, az 50–56. §, az 58. §, valamint a VII. és VIII. fejezetben foglaltak kivételével a Ktv. rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.”

3. § Ez a törvény a kihirdetése napján lép hatályba.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének állásfoglalásai a 2004. december 21-én megtartott üléséről

1. Tájékoztató a Jelölőbizottság tevékenységéről

Előterjesztő: Halász Béla

Halász Béla akadémikus, a Jelölőbizottság elnöke tájékoztatta az elnökség tagjait a tisztújítás jelenlegi állásáról. A közvélemény-kutatás során a megkérdezettek több mint 60%-a véleményt nyilvánított. Az egyes funkciókra javasolt személyek száma óriási szóródást mutatott, pl. főtítkárnak közel 60 személyt javasoltak. Ám csomópontok természetesen vannak, amely a Jelölőbizottság munkáját nagyban megkönnyíti. A bizottság összeállította az ún. potenciális jelöltek listáját, az erre felkerült személyeket a bizottság elnöke személyesen keresi fel, hogy kedvező döntés esetén vállalják-e a jelölést. A Jelölőbizottság álláspontja az, hogy lehetőleg minden esetben többes jelölést alkalmazzon. Azonban úgy tűnik, hogy erre nincs minden funkció esetében lehetőség. Különösen egyértelmű az elnök személyére vonatkozó jelölés, a 314 véleményt nyilvánító közül 227-en a jelenlegi elnököt, Vizi E. Szilvesztert javasolták. A Jelölőbizottság két további potenciális jelöltet felvett a jelölőlistára, ám sem Hámosi József, sem Bor Zsolt nem vállalta a jelölést.

Az alelnöki funkciókat illetően: Marosi Ernő, a jelenlegi társadalomtudományi alelnök nem vállalja a következő ciklusra a jelölést. Potenciális jelöltek: Ormos Mária, Maróth Miklós és Vékás Lajos. E három személyből Maróth Miklós és Vékás Lajos már igent mondott, Ormos Mária a végső választ a következő napokban adja meg. Hámosi József, a jelenlegi élettudományi alelnök nagyon magas szavazati arányt kapott, a másik két potenciális jelölt (Horn Péter és Freund Tamás) nem vállalta a jelölést, így erre a funkcióra is úgy tűnik, egyes jelölés lesz. A természettudományi alelnöki posztra négy potenciális jelölt volt: Kroó Norbert, Bor Zsolt, Gyulai József és Roska Tamás. Kroó Norbert, Bor Zsolt, Gyulai József vállalta a jelölést, Roska Tamás azonban nem.

A főtítkári funkcióra négy potenciális jelölt van: Somlyódy László, Meskó Attila, Horn Péter és Závodszy Péter. Közülük Horn Péter nem vállalta a jelölést, Meskó Attila és Závodszy Péter igent mondott, Somlyódy László január első napjaiban dönt véglegesen.

Főtítkárhelyettesként a jelöltek: Török Ádám, Bálint Csanád, Pléh Csaba, Csáki Csaba és Závodszy Péter. Török Ádám és Bálint Csanád egyértelműen nem vállalták a jelöltséget, Pléh Csaba külföldön tartózkodik, válaszára még vár a bizottság. Csáki Csaba és Závodszy Péter szintén a későbbiekben dönt.

A Jelölőbizottság következő ülése január 10-én lesz, ott már feltehetően dönteni fognak a jelöltekről.

Vizi E. Szilveszter elnök egy funkció ügyében új információval szolgált: Marosi Ernő alelnök mégis vállalja az újabb jelölést. Felhívta továbbá a figyelmet, hogy ez a lista még nem végleges.

Keviczky László alelnök felhívta a figyelmet, hogy nem jó az Akadémiának, ha nincs többes jelölés egy-egy posztra. Továbbá fontos a tudományterületenkénti eloszlás az MTA vezetői körében. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a statisztikai szint felett éppen javaslatot kapott jelöltek ügyében még a Jelölőbizottság részéről további tárgyalásokra lesz szükség.

Marosi Ernő alelnök megértést kért a nemet mondása ügyében. Kérte, hogy ezt a személyes döntését tartsák figyelembe. Felhívta a figyelmet a társadalomtudományok helyzetére a vezetésben.

Michelberger Pál, a Felügyelőbizottság elnöke felhívta a figyelmet, hogy 2 tag helyére (egy visszalépett, egy pedig akadémiai munkaviszonyt létesített) új tagokat kell jelölni, mivel a jelenlegi létszámmal a Jelölőbizottság működőképessége határára jutott.

Az elnökség 35/2004. számú állásfoglalása

Az elnökség köszönettel tudomásul vette Halász Béla akadémikus és a Jelölőbizottság munkáját és a tájékoztatást.

2. Az elnökség 2004. II. félévi munkájának értékelése

Előterjesztő: Vizi E. Szilveszter

Vizi E. Szilveszter elnök röviden tájékoztatta az elmúlt év eseményeiről az elnökség tagjait. Megállapította, hogy az MTA egy sikeres évet zárt. A célt, hogy láttassuk az Akadémiát, hogy az Akadémia több mint tudósok testülete, elértük, hiszen egy társadalmi funkciót betöltő közintézmény is, amelynek jelentős hatása van a tudományos eredmények továbbadására. A Mindentudás Egyetemének sikerre továbbra is elsöprő, ezt jelzi az idén elnyert Prima Primissima Díj is. Ezt a célt szolgálta az Akadémián rendezett Bethlen-kiállítás, amelyet Viktória svéd trónörökös és Mádl Ferenc köztársasági elnök nyitott meg. Megjelent továbbá a Magyar Tudományos Akadémia kincsei c. kötetet. A jövő évi költségvetése az MTA-nak a többi tárcahoz képest kivételesen jó.

A közalkalmazottak és a köztisztviselők esetében 65 éves korban kötelezően megszűnő munkaviszony tekintetében kezdeményezett módosításnak köszönhetően kivették a módosítás hatálya alól a közalkalmazottak esetében az akadémiai és a tudomány/MTA doktorai címmel rendel-

kező tudósokat. Ez a felsőoktatás és a kutatóintézetek esetében jelentős lépés.

Vizi E. Szilveszter elnök szót ejtett az év során tárgyalt innovációs törvényről (már elfogadásra került), ill. a fo-

lyamatban levő felsőoktatási törvényről, amelyet az MTA elnökségének még tárgyalnia kell.

Vizi E. Szilveszter megköszönte az MTA vezetősége nevében az elnökség tagjainak a támogatását.

A Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének állásfoglalásai a 2005. február 22-én megtartott üléséről

1. Milyen irányba fejlődjön az OTKA?

Előterjesztő: Makara B. Gábor

Makara B. Gábor akadémikus, az OTKA elnöke röviden kiegészítette az kiküldött írásos anyagot. Az OTKA átalakításánál az egy évvel ezelőtti kiindulópont az volt, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozás és az NKTH megjelenése új helyzetet teremtett, az NKTH markáns tudománypolitikai szereplő lett, elvben az alkalmazott kutatások támogatása a feladat, azonban úgy tűnik, a kisebb volumenű alkalmazott kutatások a fókuszán kívül esnek, ezek az OTKA-hoz fordulnak. Az EU-hoz való csatlakozás jelentősen megemelte az OTKA nemzetközi szerepét, a lehetőséget a nemzetközi programokban való részvételre. Így egy kis nemzetközi ügyekkel foglalkozó részleg is létrejött az OTKA-n belül.

Az anyagban hangsúlyosan szerepel az OTKA tervezett pályázati portfóliója. Jelenleg 3 pályázati forma működik: a tematikus, a tudományos iskola és a posztdoktori. Újítás, hogy szükséges a fiatalok számára újabb pályaindító, jelentős összegű pályázat indítása. 2005-ben 3-4 ilyen helyet tervez meghirdetni az OTKA. Jelentős hiányosság a nemzetközi együttműködéshez kapcsolódó kutatások támogatása. Idén erre is történik pályázat hirdetése.

Az OTKA működésében való újítás, hogy a kutatási időráfordítás regisztrálása, megkövetelése és az értékelésben való bevezetése ez évtől kötelező lesz. Emellett az OTKA megpróbálja mérni, mekkora értéket termel a kutatás egy-egy forintja lebontva.

Az OTKA gyengeségei közé tartozik a nyilvántartási rendszer, a technológia. Az örökölt „papírhegyek” feldolgozása folyik. A technológiát két lépésben próbálják elektronizálni, bár ez a kutatók egy részének komoly gondot okoz, mivel a rendszerek egy része még nem működik tökéletesen. Megindult egy új rendszer tervezése, amelynek elkészülési ideje mintegy 2 év. Elkészülte után egy korszerű, európai elektronikus pályázatadási rendszer áll majd rendelkezésre. További hiányosság, hogy a zsűrik és a kollégiumok egy része kevés munkát fektet az elbírálásba, ezen szeretne az OTKA változtatni.

A vita során a hozzászólók egyetértettek, hogy a beterjesztett anyag tömör, perspektivikus, hosszú távra szóló, az OTKA haladási iránya megfelelő. Javasolták a külföldi kutatók bevonását a zsűrizésbe. Fontos lenne az angol nyelvű pályázatok bevezetése is. Felhívták arra is a figyelmet, hogy a „pénzben való mérés” bevezetése azért nagyon tudományfüggő. Fontosnak ítélték, hogy a kutatási zárjelentések interneten is kerüljenek közzétételre. A célkitűzésben meghatározott költségvetési növekedés hosszú távon reális, de a fokozatokat meg kell tartani.

Az elnökség 1/2005. számú állásfoglalása

1. Az elnökség köszönetét fejezte ki Makara B. Gábornak, az OTKA elnökének a tájékoztatásért.

2. Az elnökség a munkaanyagban foglalt célokat messzemenően támogatja.

2. Beszámoló az Akadémiai Nagyszótár munkálatairól

Előterjesztő: Kiefer Ferenc

Meghívott: Kenesei István

Kiefer Ferenc akadémikus, a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának elnöke az Akadémiai Nagyszótár munkálataival kapcsolatban elmondta, hogy ez nemcsak az osztály és az MTA ügye, hanem az egész magyar tudományosságé.

Kenesei István, a Nyelvtudományi Intézet igazgatója prezentáció keretében ismertette a nagyszótár munkálatainak történetét, nemzetközi kitekintéssel, összehasonlítással. Bejelentette, hogy a tervek szerint az első kötet CD-ROM adatbázis típusú formátumban összeállított „kézirata” 2005 végére elkészül. A teljes nagyszótár elkészülte a jelenlegi feltételekkel mintegy 25 év, szerencsésebb lenne, ha több munkatárs bevonásával ezt a felére lehetne csökkenteni. Megfelelő pénzügyi háttérrel nemzetközi kiadvány is lehetne, angol nyelvű változattal.

Szamkó Józsefné, a Pénzügyi Főosztály vezetője elmondta, az MTA 1999-től mintegy 60 millió Ft-tal támogatja a Nagyszótár munkálatait. Felvetődött a kérdés, hogy az anyag az interneten keresztül is hozzáférhető lesz-e. Javasolták továbbá szaknyelvi fórumok létrehozását az interneten.

Az elnökség 2/2005. számú állásfoglalása

1. Az elnökség köszönetét fejezte ki Kiefer Ferencnek és Kenesei Istvánnak a beszámoló elkészítéséért.

2. Az elnökség örömmel üdvözölte, hogy várhatóan ez év végére elkészül a Nagyszótár első kötetének CD-ROM adatbázis típusú formátumban összeállított „kézirata”.

3. Az elnökség felhatalmazta az elnököt, hogy sajtótájékoztató keretében jelentse be a szaknyelvi internetes fórumok létrehozását.

3. Előterjesztés a 2005. májusi közgyűlés időpontjára, jellegére, tárgysorozatára és a meghívandók körére

Előterjesztő: Vizi E. Szilveszter

Vizi E. Szilveszter elnök az írásban kiküldött anyagot röviden kiegészítette, a 174. rendes közgyűlés tárgysorozatát ismertette. A május 2-i ünnepélyes ülésen kerül sor a

különböző díjak átadásra és a szokásos tudományos előadásra. Aznap délután kerül sor a határon túli egyetemek rektorainak, dékánjainak találkozójára, amelyre Magyar Bálint miniszter is meghívást kap. Május 3-án kerül sor a tisztújító közgyűlésre.

A tudományos előadásra két javaslat érkezett, a József Attila-emlékévé, ill. a Fizika Nemzetközi Éve kapcsán. A vita során végül körvonalazódott, hogy József Attilára egy neves előadóművész felkérésével, a Dunánál c. vers előadásával emlékezzen meg a közgyűlés, a fizikai témájú előadás pedig Albert Einsteinról szóljon.

Az elnökség 3/2005. számú állásfoglalása

1. Az elnökség elfogadta az írásos anyagot a 174. közgyűlés időpontjára, tárgysorozatára és a meghívandók körére vonatkozóan.

2. Az elnökség felkérte Kroó Norbert főtítkárt és Horváth Zalán osztályelnököt, hogy az Albert Einsteinról szóló előadásra keressenek előadót.

4. Előterjesztés az elnökség 2005. I. félévi munkatervére

Előterjesztő: Pannonhalmi Kálmán

Pannonhalmi Kálmán főosztályvezető az írásban kiküldött anyagot szóban röviden kiegészítette azzal, hogy az első félévi munkaterv azért szól április végéig, mert a május eleji tisztújításon megválasztott új vezetőség határozza meg a további munkatervet.

Telegdy Gyula akadémikus, a Szegedi Akadémiai Bizottság elnöke megismételte meghívását a júniusi elnökségi ülés Szegeden való megrendezésére.

Az elnökség 4/2005. számú állásfoglalása

Az elnökség az 1. félévi munkatervet jóváhagyta.

5. Egyebek között

5.1. Vizi E. Szilveszter elnök március 31-ig javaslatot kér az osztályelnököktől az elnöki expozé témáira az elmúlt 3 évre vonatkozóan.

5.2. Jolánkai Márton doktor képviselő ismertette, hogy a Debreceni Egyetem professzoraitól levelet kapott, amelyben ismertetik, hogy az egyetemen mintegy 500 ember elbocsátását tervezik. Kéri, hogy az MTA lépjen fel érdekében.

Vizi E. Szilveszter elnök ismertette, hogy a 65 éves korhatárral kapcsolatban egyedül az MTA lépett fel, és kezdeményezésére vették ki a törvény hatálya alól a tudomány doktora / MTA doktora fokozattal/címmel rendelkezőket, ill. az akadémikusokat. Továbbá egy következő módosítással az MTA 3 felső vezetője is kikerült a törvény hatálya alól. Előkészületben van a közalkalmazotti törvény módosítása a 65 éves korhatár eltörlésére.

Besenyei Lajos, a Rektori Konferencia elnöke a témával kapcsolatosan bejelentette, hogy a Rektori Konferencia nyílt levelet intézett a kormányhoz a felsőoktatási béremelés kötelező volta miatt, amelyhez nem kapnak az egyetemek költségvetési hozzájárulást.

5.3. Vizi E. Szilveszter elnök a felsőoktatási törvénytervezettel kapcsolatban ismertette, hogy az két napon belül a

kormány elé kerül, így az Akadémia véleményét már nem tudják átadni. A Rektori Konferencia elfogadta a törvényjavaslatot. Az MTA javasolja, hogy a törvény bevezetése fokozatosan történjen, hiszen konszolidáció nélkül ez a törvény nem hajtható végre. Az MTA jónak tartja, hogy jelentős infrastrukturális változások, építkezések lesznek, ám ezeknek a fenntartási költségei nem biztosítottak. Javasolta továbbá az Akadémia, hogy az igazgatótanácsok tagjai ne kapjanak fizetést.

KÖZLEMÉNYEK

TÁJÉKOZTATÓ az Ifjúsági Nemzetközi Konferencia Díjat elnyert pályázatokról

A 2005. évi Ifjúsági Nemzetközi Konferencia Pályázatának elbírálása lezárult. A kuratórium döntése alapján a Magyar Tudományos Akadémia a következő fiatal kutatók nemzetközi konferencián való részvételét támogatja:

<i>Dr. Bárány Dániel</i>	MTA -ELTE Folklór Szövegelemzési Kutatócsoport	120 000 Ft
<i>Dr. Varga Viktor</i>	MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézet	150 000 Ft
<i>Dr. Hegyi Krisztina</i>	MTA-SE Immungonómiai Kutatócsoport	100 000 Ft
<i>Dr. Hartmann Péter</i>	MTA Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézet	100 000 Ft
<i>Dr. Jakab Annamária</i>	MTA KK Anyag- és Környezatkémiai Intézet	100 000 Ft

TÁJÉKOZTATÓ

a Magyar Tudományos Akadémia Doktora cím odaítéléséről

BÁNFALVI ZSÓFIA

„A burgonyagumó kialakulásának molekuláris biológiai vizsgálata” című munkája alapján,

HALLER GYÖRGY

„Káosz rezonancia közelében” című munkája alapján,

KAPTAY GYÖRGY

„Határfelületi energiák, erők és jelenségek fizikai-kémiai modellezése a metallurgia és a fémes anyagmérnökség egyes területein” című munkája alapján,

KERECSEN ISTVÁNNÉ RENCZ MÁRTA

„IC tokok termikus modellezése, szimulációja és mérése” című munkája alapján,

KÁLMÁN PÉTER

„Mag-izomerek bomlása és koherens röntgensugárzás keltése intenzív lézerterekben” című munkája alapján,

NAGYMAJTÉNYI LÁSZLÓ

„Funkcionális biomarkerek szerepének népegészségügyi szempontú értékelése egyes környezeti anyagok egészségkárosító hatásának megelőzésében” című munkája alapján,

PACSESZÁKNÉ KAZINCZI GABRIELLA

„A vírusok alternatív gazdái: gyomnövények” című munkája alapján,

PEPÓ PÉTER

„Őszi búza tápanyagellátása a Hajdúságban” című munkája alapján,

TARAFÁS IMRE

„A monetáris politika a nagy válságtól az ingatag pénzügyi piacokig” című munkája alapján,

TÖRÖK PÉTER

„Korszerű, nagy numerikus apertúrájú optikai mikroszkópok képalkotásának elmélete” című munkája alapján,

TÓTH TIBOR

„Szikes talajok tér- és időbeli változatossága” című munkája alapján,

UTASI ÁGNES

„A bizalom hálójá. Mikrotársadalmi kapcsolatok, szolidaritás” című munkája alapján,

VICSI KLÁRA

„Számítógép alapú kiejtésoktatás és beszédfejlesztés műszaki tudományos alaprendszerének elméleti és gyakorlati kidolgozása” című munkája alapján

elnyerte a Magyar Tudományos Akadémia Doktora címet.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSOK

**Az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézet
pályázatot hirdet
tudományos igazgatóhelyettesi munkakör betöltésére
2005. július 1-jei hatállyal**

A megbízás legfeljebb három évre szól.

A tudományos igazgatóhelyettes feladatai:

- távollétében tudományos és általános igazgatási kérdésekben képviseli és helyettesíti az igazgatót,
- közreműködik az intézet tudományos tevékenységének irányításában, a belső ellenőrzésben,
- a kutatóhelynek a hazai és nemzetközi tudományos életben kivívott helyének és szerepének megőrzése, illetve tovább erősítése,
- a kutatóhely tudományos koncepciójának megvalósítása, jóváhagyott alapfeladatainak teljesítése,
- ellátja az intézet működésével kapcsolatban az igazgató által rábízott feladatokat.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- legalább a tudomány kandidátusa, vagy PhD tudományos fokozat,
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények az intézet profiljának megfelelő kutatások valamelyik területén,

– kutatóintézet vagy magasabb kutatási egység vezetésében szerzett megfelelő gyakorlat, az angol nyelv tárgyalóképessége.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázónak az igazgatóhelyettesi feladatok ellátására vonatkozó koncepcióját,
- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és illetményének megjelölését,
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek ismertetését,
- a pályázó által írt tanulmányok és könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét, az arra kapott idézetek felsorolását,
- tudományos fokozatának és idegennyelv-ismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát,
- részletes szakmai önéletrajzot 2 példányban,
- három hónapnál nem régebbi keletű erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a felhívásra az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetben dolgozó kutató pályázik, úgy – a szakmai önéletrajz kivételével – az említett mellékletek elhagyhatók.

A pályázatot az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézet igazgatójához (8237 Tihany, Klebelsberg Kuno u. 3.) kell benyújtani az Akadémiai Értesítőben való közzétételől számított 30 napon belül.

Prof. Dr. Bíró Péter s. k.
igazgató

**Az MTA KTM Csillagászati Kutatóintézet igazgatója
pályázatot hirdet
tudományos igazgatóhelyettesi
munkakör betöltésére**

A munkakör 2005. július 1-től tölthető be. A megbízás legfeljebb 5 évre szól.

A tudományos igazgatóhelyettes feladata:

- az intézet tudományos tevékenysége irányításában, koordinálásában történő részvétel,
- a kutatóhely hazai és nemzetközi tudományos életében kivívott helyének és szerepének megőrzése és tovább erősítése,
- a kutatóhely tudományos koncepciójának megvalósítása, jóváhagyott alapfeladatainak teljesítése.

A pályázókkal szembeni követelmények:

- legalább a tudomány kandidátusa vagy PhD tudományos fokozat,
- kimagasló, nemzetközileg is elismert eredmények az intézet profiljának megfelelő kutatások valamely területén,
- legalább egy világnyelv előadóképessége.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázóknak az intézet tudományos programjához kapcsolódó koncepcióját,

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, besorolásának, beosztásának és fizetésének megjelölését,
- eddigi szakmai munkájának és a munka eredményeinek ismertetését,
- a pályázó által írt tanulmányok és könyvek pontos bibliográfiai jegyzékét,
- tudományos fokozatának és idegennyelvi ismeretének megjelölését.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát,
- részletes szakmai önéletrajzt 2 példányban,
- 3 hónapnál nem régebbi keletű erkölcsi bizonyítványt,
- a jelenlegi munkáltató által készített minősítést, az 1992. évi XXXIII. törvény 40. paragrafusa, illetve a 49/1993. (III. 26.) Korm.rendelet szerint.

Amennyiben a felhívásra az MTA KTM Csillagászati Kutatóintézetében dolgozó kutató pályázik, úgy az előbb említett okmányokat nem szükséges a pályázathoz csatolni.

A pályázatot az MTA KTM Csillagászati Kutatóintézete igazgatójához (1525 Budapest, Pf. 67.) kell benyújtani a közzétételtől számított 30 napon belül.

Dr. Balázs Lajos s. k.
igazgató

A Magyar Tudományos Akadémia KFKI Részcseke- és Magfizikai Kutatóintézetének igazgatója pályázatot hirdet

az intézet általános igazgatóhelyettesi munkakörének betöltésére

Az **általános igazgatóhelyettesi** munkakör 2005. május 15-től tölthető be. A megbízás határozott időre szól.

Az **általános igazgatóhelyettes feladatait** az intézet Szervezeti és Működési Szabályzata részletesen tartalmazza, **különösen feladatai közé tartozik**, hogy:

- távollétében képviseli és helyettesíti az igazgatót, közreműködik a kutatóintézet tudományos koncepciójának, célkitűzéseinek meghatározásában, szervezetének kialakításában, tudományos terveinek, beszámolóinak összeállításában, végrehajtásuk irányításában, megszervezésében és az eredmények kiértékelésében,
- közreműködik a kutatóintézet munkarendjét és munkavédelmét, tűzvédelmét, sugárvédelmét és a polgári védelemmel kapcsolatos feladatok ellátását biztosító intézkedések megtételében,
- engedélyezi a kutatóintézeti közalkalmazottak külföldi kiküldetéseit, tanulmányútjait;
- részt vesz a tudományos tervek teljesítéséhez szükséges pénz- és anyagi eszközök felosztásában, a kutatóintézeti műszerek, egyéb eszközök és anyagok átcsoportosításában, az igazgatóval, a műszaki igazgatóhelyetessel és a gazdasági igazgatóhelyetessel együttműködve biztosítja a belső és külső ellenőrzések megállapításainak, észrevételeinek és javaslatainak realizálását,
- eljár minden olyan ügyben, amelyet jogszabály, belső szabályzat, felügyeleti szerv rendelkezése vagy igazgatói utasítás feladatkörébe utal.

A pályázóval szemben támasztott követelmények:

- egyetemi végzettség,
- MTA doktora cím (tudomány doktora fokozat), kivételes esetben tudomány kandidátusa fokozat,
- idegen nyelv ismerete,
- megfelelő szakmai és vezetési gyakorlat.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó jelenlegi munkahelyének, beosztásának és illetményének megjelölését,
- eddigi szakmai munkásságát, tudományos eredményeinek ismertetését,
- tudományos fokozatának, nyelvismeretének megjelölését, a munkakör ellátására vonatkozó vezetési és tudományos elképzeléseit.

A pályázathoz mellékelni kell:

- az oklevelek hiteles másolatát,
- részletes önéletrajzt,
- három hónapnál nem régebbi keletű hatósági erkölcsi bizonyítványt.

Amennyiben a pályázó az MTA KFKI Részcseke- és Magfizikai Kutatóintézet munkatársa, úgy a mellékelni kért okmányokat nem kell csatolni.

A pályázatot az MTA KFKI Részcseke- és Magfizikai Kutatóintézet igazgatójához – levélcím : 1525 Budapest, Pf. 49. – kell benyújtani a közzétételtől számított 30 napon belül.

Szőkefalvi-Nagy Zoltán s. k.
igazgató

A MOL Tudományos Díj Kuratóriuma pályázatot hirdet MOL Tudományos Díjra

Előzmények:

MOL Rt 1998-ban Tudományos Díjat alapított azon „szakemberek, kutatók jutalmazására, akik a magyar olajbányászat és feldolgozás terén végzett tevékenységükkel maradandót alkottak”. A díjat az MTA keretében működő Arany János Közalapítvány kezeli. A díjat a MOL Rt vezérigazgatója adja át a Magyar Tudományos Akadémián, 2005 novemberében a Tudomány Napján.

A pályázat feltételei:

1. Évente a szakterületek felváltva kapják a díjat, 2005-ben az esedékes díj a bányászati szakterületet illeti meg;
2. Alkalmanként egy díj kerül kiosztásra, a díj várható összege 500 ezer Ft;
3. A díj összege indokolt esetben két vagy több személy között megosztható;
4. A pályázatnak tartalmaznia kell:
 - 4.1. a pályázó(k) személyi adatait (név, születési adatok, szakképesítés, cím stb.)
 - 4.2. a téma megnevezését;
 - 4.3. a téma (iparági) jelentőségét (hazai és nemzetközi visszhangját);
 - 4.4. a pályázó(k) tudományos munkásságát és annak hazai és nemzetközi elismertségét;

4.5. amennyiben olyan pályázat kerül benyújtásra, amelyben más, de nem pályázó szakember tevékenysége is megállapítható, akkor a pályázónak a személye részvételi arányáról nyilatkozni kell; ellenkező esetben az elbírálásra nem kerül sor;

4.6. a pályázat maximális terjedelme 5 oldal, amit 3 pld.-ban kell megküldeni.

A pályázatot a MOL Tudományos Díj Kuratóriuma bírálja el.

A pályázat beadási határideje: **2005. június 15.**

A pályázatot az MTA Földtudományok Osztályához kell eljuttatni: 1051 Budapest, Nádor utca 7., Nagy Béla tudományos titkár címére.

MOL TUDOMÁNYOS DÍJ KURATÓRIUMA

Az MTA Szádeczky-Kardoss Elemér-díj és ösztöndíj Alapítványának Kuratóriuma pályázatot hirdet

Szádeczky-Kardoss Elemér-díjra

A díj elsősorban már elvégzett, publikált, tudományos munkák elismerésére szolgál. A díjra a **földtudományok területén tevékenykedő 40 év alatti** oktatók és kutatók pályázhatnak, 5 évnél nem régebbi magyar vagy lehetőleg angol nyelven publikált könyvvel, könyvrészlettel, cikkel, szabadalommal vagy műszerleírással.

A díj összege tanulmányok esetén 20 000,- és 60 000,- Ft között lehet. Könyvek, jegyzetek esetén elérheti a 100 000,- Ft-ot.

A Kuratórium állásfoglalása értelmében egy személy csak két alkalommal részesülhet díjazásban.

A **pályázatot** az MTA Földtudományok Osztályára (1050 Bp. Nádor u. 7. telefon: 411-6202) **2005. június 15-ig lehet benyújtani**, amelyhez csatolni kell a pályázó tudományos önéletrajzát (születési év, lakáscím feltüntetésével) és a pályázatra benyújtott munkát (munkákat) egy-egy példányban. Társ szerzős tanulmányok esetében társ szerzői nyilatkozat is szükséges.

A benyújtott pályázatokat a Kuratórium 2005. szeptember 6-ig bírálja el.

Az ünnepélyes eredményhirdetésre az MTA Földtudományok Osztálya 2005. szeptemberi ülésén kerül sor.

Pantó György s. k.,
az MTA rendes tagja,
a SzKE Kuratórium elnöke

FOGADÓÓRÁK

Vizi E. Szilveszter, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke minden hónap első hétfőjén 16—17 óra között – bármely természetű ügyben – fogadóórát tart. Az Akadémia köztestületi tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

Kroó Norbert, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára minden hétfőn 15:30—17:00 óra között – előzetes bejelentkezés alapján – fogadóórát tart. Az Akadémia köztestületi tagjainak más időpontokban is rendelkezésére áll.

AKADÉMIAI ÉRTESÍTŐ, a Magyar Tudományos Akadémia hivatalos lapja
Szerkeszti: az MTA Titkársága Jogi és Igazgatási Főosztálya
1051 Budapest, Nádor u. 7.
Szerkesztő: dr. Demcsik Tamás

A kiadásért felelős az Akadémiai Kiadó Rt. igazgatója
Budapest, 2005. Nyomdai táskaszám: 4245
A nyomdai munkálatokat az Akadémiai Nyomda Kft. végezte
Felelős szerkesztő: dr. Demcsik Tamás. – Termékmenedzser: Marton Andor
Megjelent: 1 (A/5) ív terjedelemben – HU ISSN 0865–9303

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág. Előfizethető közvetlen a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján,
Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a központi Hírlap Centrumnál
(Bp., VIII. ker. Orczy tér 1.; tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp., 1900). További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu
Előfizetési díj egy évre 4416,- Ft áfával. – Példányszámonkénti ára: 368,- Ft áfával.